

PATVIRTINTA
Varėnos rajono savivaldybės tarybos
2025 m. balandžio 29 d. sprendimu
Nr. T-X-602

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA
2024 METŲ ATASKAITŲ RINKINYS

2025 m.

VARĖNA

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2024 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2025 m. balandžio 1 d.
Varėna

I. IŽANGA

Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) yra atskaitinga Varėnos rajono savivaldybės tarybai (toliau – Savivaldybės taryba), todėl, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir Savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka bei terminais, Savivaldybės tarybai teikia metinių ataskaitų rinkinį. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo¹ 6 straipsnyje nustatyta, kad viešojo sektoriaus subjekto metinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- 1)metinė veiklos ataskaita;
- 2)metinių finansinių ataskaitų rinkinys;
- 3)metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos ataskaitoje (toliau – Ataskaita) pateikiama informacija apie Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklą 2024 metais.

Tarnybos veiklą iš esmės apsprendžia Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 67 straipsnio nuostatos, kurios susijusios su veiklos planavimo procesu, išvadų dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo, garantijų suteikimo ir kt., auditų rezultatų viešinimu ir kitais Tarnybos veiklos aspektais. Kontrolės ir audito tarnyba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš savivaldybės biudžeto. Ataskaitiniu laikotarpiu Tarnyba veiklą vykdė vadovaudamasi nuostatais, kurie buvo patvirtinti 2019 m. lapkričio 26 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-IX-158. Savivaldybės taryba 2024 m. lapkričio 19 d. sprendimu Nr. T-X-465 patvirtino naujus Tarnybos nuostatus.

Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba siekia, kad visi savivaldybės viešojo administravimo subjektai laikytųsi įstatymų, tinkamo ir efektyvaus savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimo, kad būtų tobulinama savivaldybės sektoriaus finansų valdymo sistema.

Tarnybos 2024 metų veikla buvo suplanuota ir vykdoma taip, kad užtikrintų prioritetinių užduočių – išvadų dėl savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir turto valdymo – parengimą ir pateikimą Savivaldybės tarybai.

Tarnybai 2024 metais buvo keliami šie uždaviniai:

- 1.Parengti ir pateikti Savivaldybės tarybai išvadas:
 - dėl savivaldybės 2023 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio;
 - dėl savivaldybės 2023 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio bei biudžeto lėšų ir turto naudojimo.
- 2.Vykdyti savivaldybės turto apskaitos, valdymo, naudojimo ir disponavimo juo kontrolę.
- 3.Vertinti savivaldybės viešojo administravimo subjektų administracinės veiklos kokybę bei efektyvumą, vidaus kontrolės sistemos patikimumą ir teikti rekomendacijas jai gerinti.
- 4.Vykdyti prevencines priemones, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų auditų metu nustatyti teisės aktų pažeidimai.

II. AUDITO KOKYBĖS VALDYMAS IR DARBO ORGANIZAVIMAS

Įgyvendinant Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros, Viešojo sektoriaus atskaitomybės, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas,

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007-06-26 įstatymas Nr. X-1212.

Savivaldybės 2023 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo išvados parengimui atliktas Savivaldybės finansinis (atitikties) auditas.

Siekiant užtikrinti atliekamų auditų kokybę, Tarnyboje yra parengtos ir patvirtintos tvarkos bei taisyklės, reglamentuojančios audito procedūras, audito dokumentavimo reikalavimus, audito priežiūros ir kokybės kontrolės nuostatas. Šios tvarkos parengtos vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu, Tarptautiniais audito standartais, Valstybinio audito reikalavimais.

Tarnyboje 2024 metais vykdyta nuolatinė audito kokybės užtikrinimo procedūrų pakankamumo ir veiksmingumo stebėseną. Kiekvieno darbuotojo atliktos audito procedūros prižiūrėtos ir peržiūrėtos, siekiant nustatyti, ar auditas atliekamas pagal audito planą ir programas, atliktas darbas ir gauti rezultatai tinkamai pateikti darbo dokumentuose, išspręsti ir audito išvadoje bei rekomendacijose pateikti visi svarbūs audito klausimai, pasiekti audito procedūrų tikslai, padarytos išvados ir rekomendacijos atitinka surinktus audito įrodymus.

Siekiant užtikrinti objektyvų ir nešališką atliekamų auditų metu nustatytų dalykų vertinimą ir išvengti galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, planuojant audito veiklas atsižvelgiama į Tarnybos valstybės tarnautojų deklaruotus viešuosius ir privačius interesus, prieš pradėdant auditą pildomas Nešališkumo deklaracijos.

Tarnybai Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytos dvi pareigybės, dirba du darbuotojai. Tarnybos darbuotojai turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir atestuoto vidaus auditoriaus vardą, nes specialistams, atliekantiems išorės auditą ir kontrolės funkcijas, keliami ypač aukšti profesiniai ir kvalifikaciniai reikalavimai. Audito darbas reikalauja plataus spektro specialiųjų žinių, praktinių įgūdžių.

Kontrolės ir audito tarnybai vadovauja Savivaldybės kontrolierius, kuris organizuoja Tarnybos darbą, valstybės tarnautojų mokymą ir jų kvalifikacijos tobulinimą, atlieka personalo valdymo funkcijas ir kitas funkcijas, numatytas Vietos savivaldos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

Tarnybos valstybės tarnautojai dalyvavo Savivaldybės tarybos posėdžiuose, rengė ir teikė ataskaitas bei informaciją Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui. Tarnyba nuolat bendradarbiavo su kitomis institucijomis, savivaldybės administracijos skyrių vadovais ir specialistais, teikė išvadas, pastabas ir pasiūlymus dėl Savivaldybės tarybos sprendimų, įvairių aprašų ar kitų dokumentų projektų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, visos auditų ataskaitos ir išvados dėl atliktų finansinių auditų ir patikrinimų rezultatų buvo teikiamos merui ir skelbiamos Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainėje. Taip pat, vadovaujantis įstatymu, Kontrolės komitetui buvo teikiama informacija apie Tarnybos veiklos plano vykdymą.

Tarnyba, planuodama ir vykdydama veiklą, nuolat bendrauja ir bendradarbiauja ne tik su savivaldybės institucijomis, įstaigomis ir įmonėmis, bet ir su Lietuvos Respublikos aukščiausia audito institucija – Valstybės kontrole, Savivaldybių kontrolierių asociacija, kitų savivaldybių audito ir kontrolės tarnybomis bei kitomis institucijomis bei įstaigomis. Bendradarbiaujant dalijamasi profesine audito patirtimi, gerąja praktika, derinamos audito strategijos ir sprendžiami aktualūs viešojo sektoriaus apskaitos, lėšų bei turto valdymo bei audito klausimai.

III. 2024 METŲ TARNYBOS VEIKLA

■ Tarnybos veiklos organizavimas ir rezultatai

Tarnyba 2023 m. rugsėjo - spalio mėn. atliko strateginį tyrimą, kurio pagrindu buvo parengta 2024 metų veiklos įgyvendinimo programa ir Varėnos rajono savivaldybės 2023 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio audito strategija. Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetas 2023 m. spalio 24 d. posėdyje pritarė Tarnybos 2024 m. veiklos plano projektui. Remiantis šiuo pritarimu, savivaldybės kontrolieriaus 2023 m. spalio 25 d. įsakymu patvirtintas Tarnybos 2024 metų veiklos planas. Veiklos planas buvo parengtas pagal maksimalius Tarnybos darbo resursus. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, veiklos planas buvo pateiktas Valstybės kontrolei.

Vietos savivaldos įstatyme nustatyta, kad Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba kiekvienais metais iki gegužės 15 d. reglamente nustatyta tvarka teikia savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti metinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo. Siekiant pareikšti nepriklausomą

nuomonę dėl savivaldybės metinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, atliekamas finansinis (atitikties) auditas. Valstybinio audito reikalavimuose nurodyta, kad finansinis auditas paprastai pradamas finansiniais metais ir baigiamas kitais finansiniais metais. Tarnyba 2023 m. rugsėjo 4 d. pradėjo, o 2024 m. balandžio 30 d. pabaigė Varėnos rajono savivaldybės finansinį (atitikties) auditą. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo parengta išvada dėl galimybės suteikti garantiją savivaldybės valdomai įmonei. Taip pat, buvo atliktas Biudžeto lėšų panaudojimo reprezentacinėms išlaidoms savivaldybės administracijoje vertinimas.

2024 m. rugpjūčio 5 d. pradėtas savivaldybės 2024 metų ataskaitų rinkinio, biudžeto ir turto naudojimo auditas. Šį auditą numatoma pabaigti 2025 m. balandžio 18 d.

Tarnyboje nuolatos vykdoma poauditinė veikla. Audituotų subjektų vadovai teikia informaciją apie auditų ir patikrinimų ataskaitose nurodytų veiklos trūkumų, pažeidimų pašalinimus ir rekomendacijų vykdymą.

■ **Savivaldybės finansinis (atitikties) auditas**

Savivaldybės finansinis (atitikties) auditas buvo pradėtas 2023 m. rugsėjo 4 d. ir baigtas 2024 m. balandžio 30 d. Audito išvados 2024-05-07 pateiktos Tarybai. Finansinio (atitikties) audito ataskaita ir Išvados skelbiama interneto puslapyje www.varena.lt.

Audito tikslas – pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl:

1. Savivaldybės 2023 metų veiklos ataskaitos.
2. Savivaldybės 2023 metų finansinių ataskaitų rinkinio.
3. Savivaldybės 2023 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio;
4. Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo 2023 metais.

Audito procedūros buvo atliekamos pagal atrankinio tyrimo rezultatus pasirinktuose subjektuose – Varėnos rajono savivaldybės administracijoje, Savivaldybės Ižde, Varėnos kultūros centre. Visų savivaldybei pavaldžių įstaigų vadovai atsakingi už biudžeto vykdymo ir (ar) finansinių ataskaitų rinkinių parengimą ir teisingą pateikimą, patikėjimo teise valdomo valstybės ir savivaldybės turto ir lėšų, valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą bei naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Audito metu buvo vertinami savivaldybės administracijos ir savivaldybei pavaldžių subjektų Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai pateikti Finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Įvertinę 2023 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis, turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, savivaldybės administracijai ir savivaldybei pavaldžioms įstaigoms pateikėme raštus apie atliktas audito procedūras ir išvadas.

2023 metais buvo vykdoma 10 programų, kurių finansavimui panaudoti asignavimai (kartu su finansinių įsipareigojimų vykdymo) išlaidomis sudarė 44,2 mln. Eur (įskaitant 2022 m. gruodžio 31 d. nepanaudotą biudžeto lėšų likutį 4,4 mln. Eur).

Auditas atliktas siekiant užtikrinti, kad biudžeto vykdymo ir finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl to fakto, kad mes netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių bei sudarytų sandorių.

Siekdami gauti įrodymus, reikalingus audito tikslams pasiekti, įvertinome savivaldybės ir pavaldžių subjektų organizacinės struktūros ir veiklos, apskaitos sistemos bei vidaus kontrolės sistemos pokyčius.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (atitikties) audito nuomonei pareikšti.

Atlikus auditą, Varėnos rajono savivaldybės tarybai 2024 m. gegužės 7 d. buvo pateiktos šios išvados:

1. Besąlyginė nuomonė dėl savivaldybės 2023 metų finansinių ataskaitų rinkinio (2024-05-04 Nr. AR-3(1.3)).

Varėnos rajono savivaldybės 2023 metų finansinių ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą įtrauktų į savivaldybės grupę viešojo sektoriaus subjektų 2023 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2023 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

2. Besąlyginė nuomonė dėl savivaldybės 2023 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio (2024-05-07 Nr. AR-3(1.3)).

Savivaldybės 2023 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

3. Besąlyginė nuomonė dėl biudžeto lėšų ir turto naudojimo (2024-05-07 Nr. AR-4(1.3)).

Savivaldybės subjektų grupė visais reikšmingais atžvilgiais 2023 metais savivaldybės lėšas ir turta valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo nustatytiems tikslams.

■ Biudžeto lėšų panaudojimo reprezentacinėms išlaidoms savivaldybės administracijoje vertinimas.

Atlikus vertinimą 2024 m. birželio 26 d. buvo surašyta Pažyma, kurioje nurodytos išvados ir pateiktos rekomendacijos. (2024-06-26 Nr. AR-5(1.3))

■ Išvada dėl galimybės savivaldybei suteikti garantiją.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Vyriausybės nutarimu patvirtintomis Savivaldybių skolinimosi taisyklėmis, savivaldybė, turėdama kontrolieriaus išvadą, Savivaldybės tarybos sprendimu, gali imti ilgalaikes ir trumpalaikes paskolas iš vidaus ir užsienio kreditorių, bei teikti garantijas už savivaldybės valdomų įmonių prisiimtus įsipareigojimus. Savivaldybės tarybai 2024 m. balandžio 11 d. buvo pateikta Išvada dėl galimybės suteikti garantiją (2024-04-06 Nr. AR-1(1.3)).

IV. TARNYBOS VEIKSMINGUMAS

Tarnybos veiklos veiksmingumą parodo darbo apimtis ir teigiamas rezultatų poveikis, atlikto audito ir kitų užduočių nustatytų tikslų pasiekimas, audituotų asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų didesnis informatyvumas, vidaus kontrolės ir finansų valdymo reikšmės supratimas, tikslingas lėšų ir turto panaudojimas. Audito veiksmingumas pasireiškia ir tuo, kad apie audito metu nustatytas klaidas, netikslumus ir kitus trūkumus informuotas audituojamas subjektas juos ištaiso ir ataskaitose išvengia esminių iškraipymų.

Tarnyba, įgyvendindama prevencines priemones ir siekdama, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų nustatyti trūkumai, savivaldybės administracijai ir kitiems asignavimų valdytojams vertindama ataskaitas teikė rekomendacijas, užtikrinančias savivaldybės turto ir lėšų efektyvų, taupų ir rezultatyvų panaudojimą, vidaus kontrolės sistemos veikimą. 2024 metais įstaigoms buvo pateiktos 16 rekomendacijų. Dauguma rekomendacijų buvo įvykdytos ir priimtos priemonės dėl jų įvykdymo dar vykstant auditui. Kai kurių rekomendacijų įvykdymas padėjo ištaisyti finansinių ataskaitų klaidas, tai turėjo įtakos ir ataskaitų rinkinių tikslumui. Tarnybos teiktų rekomendacijų įgyvendinimas stebimas ir vertinamas atliekant audito planavimo ir kitas užduotis.

Tarnyba, vykdydama jai nustatytus uždavinius, ir toliau sieks, kad audituoti (tikrinti) viešojo sektoriaus subjektai įgyvendintų Tarnybos teikiamas rekomendacijas, dar efektyviau šalintų veiklos trūkumus.

V. TARNYBOS LĖŠOS

Tarnybos darbo organizavimas, valstybės tarnautojų mokymas ir jų kvalifikacijos tobulinimas priklauso nuo skiriamo finansavimo. Tarnybos veiklai 2024 metais buvo panaudota 84,2 tūkst. Eur,

iš jų – 80,4 tūkst. Eur arba 96 proc. sudarė darbo užmokestis. Socialinio draudimo įmokos – 1,1 tūkst. Eur. Kvalifikacijos kėlimui panaudota 0,9 tūkst. Eur, kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidoms panaudota 0,8 tūkst. Eur.

Savivaldybės kontrolierius

Gintautas Šakalis